

הליכות עולם לוי

לעילוי נשמת ר' יהודה לוי ז"ל

(חבקות ג' ו')

פרשת לך-לך

זמן ר"ת	צאת השבת	חלוקת נרות	לוח אור החיים
17:59	17:23	16:32*	י-ם
17:54	17:19	16:29	ת"א
17:55	17:20	16:29	חיפה
17:58	17:22	16:32	ב"ש

* לנותרים 40 דק': 16:12

במי אתה בוחר

נישאה לנחור ונולד ממנה בתואל, ובתואל הוליד את רבקה, והיא נישאה ליצחק אבינו ע"ה, ובתואל הוליד גם את לבן ולבן הוליד את רחל ולאה, שהתחתנו עם יעקב אבינו ע"ה, הרי שורעו של הרן התחתן עם האבות הקדושים וממנו כל זרע בית ישראל. וזה היה שכרו חלף מיתתו על קדוש ה', הרי לא רק שלא מת אלא באמת הוא חי והחיה את את כל זרע ישראל.

וכאשר נתבונן נראה שנמרוד הוא סמל הכפירה בה' יתברך, כמו שקראנו עליו בפרשת נח (י' ח' וט') על פן יאמר קנמרוד גבור ציד לפני ה'. ופירש ברש"י: גבור ציד - צד דעתן של בריות בפיו והטען למרוד במקום. לפני ה' - מתכוין להקניטו על פניו. על כן יאמר - על כל אדם מרשיע בעזות פנים יודע רבונו ומתכוין למרוד בו יאמר זה כנמרוד גבור ציד. עכ"ל. ומן המדרש הידוע בו התווכח עם אברהם אבינו אנו למדים שלא היה מענין אותו דבר רק למרוד בה', שאינו משנה לו למי תעבוד לאש או למים לענן או לרוח, והעיקר שלא לעבוד את ה', ולכן הוא הפך להיות סמל המרידה בה'. וכנגדו אברהם אבינו ע"ה היה סמל האמונה, בכל מקום שהולך מלמד אותם לעבוד את ה', והוא שעשה את הקב"ה אדון בעולמו, כמו שאמרו רבותינו (ברכות ז:), מיום שברא הקדוש ברוך הוא את העולם לא היה אדם שקראו להקדוש ברוך הוא אדון עד שבא אברהם וקראו אדון, שנאמר ויאמר אדני במה אדע כי אירשנה. וא"כ הספק שהיה בליבו של הרן ושאלותיו העצמיות למי אני שייך, לאברהם או לנמרוד, הן השאלות שכל אחד מבאי העולם מתנסה ונשאל בהם.

וללא ספק מי שיעמוד בנסיגות ויבחר בדרכו של אברהם אבינו, דרך האמונה ההודאה לה' ועבודת ה', זה יהיה שכרו שיזכה לזרע קודש ההולך בדרכו ומקים את בית ישראל הנאמן לה' ולתורתו, כהרן בשעתו, וזה הנחת רוח הגדולה יותר מכל עלי אדמות, ולעולם הבא עין לא ראתה אלוקים זולתך. ובזה אפשר לפרש דברי הגמרא הנזכרת, שבזכות שאברהם קראו אדון שמים, ה' עשאו אדון על הארץ, ולא עוד אלא שתפלותיו נענות, וכמו שאמרו בהמשך הגמרא: אמר רב, אף דניאל לא נענה אלא בשביל אברהם וכו' למען אברהם שקראך אדון, והיינו שדניאל התפלל שיענו תפלותיו בזכותו של אברהם שעשאו לה' אדון.

אחים יקרים, בימים אלו שמתנהלת מערכת בחירות בארצנו, כל אדם עומד בפני שאלה נוקבת זו, למי אתה שייך לנמרוד או לאברהם אבינו, רק שיש טועים לחשוב שמפלגות כאלה ואחרות הם הטובות לעם ישראל, ולא כן הוא, רק מי שעובד את ה' הוא הטוב, ולא הימין ולא השמאל חורטות על דגלם את ה' ותורתו, ולכן הבחור בהם הוא בוחר בנמרוד, ורק המפלגה אשר בשם ה' קורא ואת תורתו מעריצה, היא המפלגה אשר הולכת בדרכו של אברהם אבינו, והבוחר בה הרי הוא כבוחר באברהם, ועל כך אפשר להליץ את הבית שבפיוט "לכה דודי", "ימין ושמאל תפרוצי", דהיינו שהימין והשמאל פרצו את דרך ה' ולא אבו ללכת בדרכו, וגם אנו צריכים לפרוץ בהם ולא לבחור בהם, אלא "את ה' תעריצי", נעריץ את ה' ונבחר בתורתו ובמפלגה העובדת אותו, ובזכות זה יתקיים בנו המשך הבית, על יד איש בן פרצי ונשמחה ונגילה, דהיינו שיבוא משיח בן דוד ויעשה פרצות בכל האומות, וישלם להם על כל מעשיהם הרעים, ואנחנו נשמחה ונגילה. אכ"ר.

פרשתנו פותחת בהתגלותו של הקב"ה לאברהם אבינו והציווי אליו לעזוב את ארצו ומולדתו וללכת אל הארץ אשר ה' יראהו, והנה עד עכשיו לא קראנו שום דבר מיוחד על אברהם אבינו מצדקותו וממעשיו הטובים, רק בסוף הפרשה שעברה קראנו שנוולד לאביו תרח, ושאביו תרח יצא עימו מאור כשדים, ובמדרש מובא שנקרא אור כשדים מפני כבשן האש שנמרוד הסיק והכניס לתוכו את אברהם אבינו, כעונש על כך ששבר לאביו את הפסלים, כידוע האש לא שלטה בו, הקב"ה הוריד את המלאך גבריאל וצינן את האש, ומשאו שלא שלטה האש באברהם הוציאו אותו משם.

ואמנם בזה לא הסתיים הספור, מובא ברש"י (י"א כ"ח) שבאותה שעה שהכניסו את אברהם לכבשן האש, יושב אחיו, הרן, ואומר בלבו אם אברם נוצח אני משלו ואם נמרוד נוצח אני משלו, וכשניצל אברם אמרו לו להרן משל מי אתה, אמר להם הרן משל אברם אני, השליכוהו לכבשן האש ונשרף. עכ"ל. והנה יש להבין הלא הרן כלל לא היה שותף בעסק, הוא לא שבר את הצלמים, ומדוע שאלו אותו בכלל למי הוא שייך, ואולם בתרגום יונתן (שם) כתוב: שכאשר ראו כולם שלא שלטה האש באברם, אמרו בלבם הלא הרן אחי אברם בקי גדול בקסמים וכשפים, ובודאי הוא עשה איזה כישוף שמנע מן האש מלשרוף את אברם אחיו, באותה שעה ירדה אש מן השמים ושרפה אותו. ולפי דברי התרגום מובן החדש שהיה להם בהרן, אלא שלפי התרגום כלל לא שאלו אותו אלא מיד האשימו אותו, ובכך הרגיעו את עצמם לא להתרגש מכך שהאש לא שלטה באברהם.

ואמנם גם לפי רש"י אפשר לומר שמכיון שאברהם אבינו יצא ממשפחה זו, אמרו שמא הכניס בליבם אמונה זו בה' אלוקי השמים, ותרח שהתלונן עליו הראה נאמנות לנמרוד ובודאי לא חשוד באמונה בה', אך הרן שישב ושתק חשדו בו שמא אמונה נזרקה בו, ולכן שאלו אותו עם מי הוא, אלא שעדיין צריך להבין שגם לפי פירוש רש"י וגם לפי התרגום בשעה שהכניסו את אברהם לכבשן האש, הרן שאל את עצמו למי הוא שייך, ולכאורה אם באמת אינו קשור מה לו לשאול את עצמו בליבו.

ונראה בס"ד שאברהם אבינו ע"ה כשם שהיה מדבר עם כל באי עולם ומכניס בליבם אמונה בה', בודאי שהיה מדבר גם עם משפחתו ולכן אביו מיד חשד בו, וגם עם הרן אחיו בודאי היה מדבר עימו רבות ללמדו דרך התורה והמצוות, ואולם הרן היה מסתפק מצד אחד הוא שומע את אברהם אבינו שה' בורא העולם ואין עוד בלתו ואפס זולתו, ומצד שני אביו מוכר עבודה זרה ומשפיע עליו לעבודה, והוא היה מלא בהרהורים, הרהורי אמונה והרהורי עבודה זרה, והנה כאשר הכניסו את אברהם לכבשן האש זה היה מבחן בשביל הרן, וכשראה שאברהם יצא בשלום גמר אומר שהולך אחר אברהם, ואז ה' ניסוהו האם באמת אמונתו שלימה עם ה' ומוכן למות עליה כמו אברהם אבינו, או שמוכן למכור אותה ולעבוד עבודה זרה בשביל לחיות בעולם הזה, וכאן הראה את אמונתו הגדולה שנכנס כאברהם אחיו לכבשן האש בעבורה רק שלא כאחיו שניצל הוא מת בעבור אמונתו.

ואמנם הרן לא זכה להנצל אלא נשרף, אך לא מת מות רשעים אלא נשרף על קדוש ה', על היותו מאמין בה', ולכן זכה ובתו יסכה היא שרה נישאה לאברהם אבינו ראש המאמינים, ובתו השניה מילכה

מחסות
לוח ניסן
מסכים וימינים
למתי כמות ושיחית
077-2233565

טעון גניזה | נא לא לקרוא בשעת התפילה וקריאת התורה!

להצלחת חן אמיניאן בת רחל, ולרפואה שלימה לאורטל בת חנה

הליכות והלכות

אל תיקרי הליכות אלא הלכות (נידה ע"ג).

הליכות ליום שבת (ההפטרה)

וההפטרה, וחשבתי שזה מטעם דברי הזוהר הקדוש, שבבוא היום יוכל לעלות לתורה ולקרוא את ההפטרה כראוי ויהיה להם זכות.

צט. ואולם כבר כתב הפלא יועץ (ערך אמון) וז"ל: ואף לזאת דאבה נפש יראי ה' מראות רעת עמי הארץ שחושבים לגרום עונג לאביהם ואמם וקונים בכסף מלא קדישים והפטרות, ובלי ספק שבמקום עונג גורמים נגע ח"ו, בהיות מזכירים שמות לבטלה ומחזרים ומגדפים וגורמים ביטול עניית אמנים וכו', כל שכן שאם הוא מלעגי שפה לא יגש לומר קדיש או הפטרה, שאם היו יכולים להתגלות לו אביו ואמו היו צועקים עליו ואומרים לו מי ביקש זאת מידך, חדל לך כי ההעדף טוב ממצאות הרע, וראוי לכל אדם שחושש על בניו או על מקצתם שמא לא ידעו לומר קדיש והפטרה כתיקונן שיצוה עליהם בכל תוקף שלא יאמרו עליו שום קדיש והפטרה לא בתוך י"ב חודש ולא על יאהרציי"ט [יום האזכרה] עד שילכו תחילה אצל תלמידי חכמים ויבחינו אם יודעים, או ילמדום, או ישכרו איזה תלמיד חכם שיאמר קדיש על נפש הורם, וזהו כבודם וכבוד הורם, כאשר מרבים בכבוד שמים גם כבודם יהיה מתרבה ויזכו לבנים בעלי תורה. עכ"ל. [וכיום הגם שקוראים מתוך חומש, רבים אינם יודעים טעמי ההפטרה, וגם טועים בניקוד, מפני שאינם רגילים בדברי הנביאים, ולכן מי שהוא בתוך שנה על הוריו ונוהג לעלות מפטיר לעילוי נשמתם, יכין בכל ערב שבת את ההפטרה בכדי שיקרא אותה כראוי, וזה לא יוכל לעשות רק מי שהורגל מקטנות בקריאת ההפטרה].

ק. כתב החיד"א (לדוד אמת סי' י"ח מחודש ג' וד'), שיש מקומות שנהגו שמי שקורא הפטרה על אביו קודם למי שקורא הפטרה על אימו, ואפילו אם המפטיר על אימו תלמיד חכם והמפטיר על אביו עם הארץ [רק שיהיה בקי בקריאת ההפטרה, וכמו שכתבנו בהלכה הקודמת], ואפילו המפטיר על אימו יש לו חזקה. ע"ש. והנה כל הדינים האלה היו נוהגים בזמנם, אולם כיום שמוכרים ההפטרה בכסף לכל המרבה במחיר, ממילא אין את כל הדינים האלה, [וכמו שכתבנו לעיל (הלכה פ"ט) בשם הלבוש לגבי קריאת התורה], אולם בבית כנסת מסודר אין ראוי למכור ההפטרה ולהפסיד את המתפללים מלעלות לעילוי נשמת הוריהם, וזכור לטוב אדוני אבי ר' יהודה לוי ז"ל, שידע כל אחד בבית הכנסת מתי האזכרות של הוריו והיה מעלהו בשבת הקודם לעלית מפטיר והפטרה, ללא מכירה, וכך ראוי והגון. אלא שבכל זאת ראוי לעולה ליתן דבר מסוים לצדקה לבית הכנסת, בכדי שבית הכנסת לא יפסיד, וגם בכדי לקנות את המצוה בכסף מלא. [וכמו שלימדנו הזוהר הקדוש (ח"ב דף קכ"א), שכל מצוה צריך לקנותה בכסף מלא ולא לעשותה בחינם, שבזה משרה עליו רוח קדושה, ע"ש].

צו. אחר קריאת המפטיר בתורה, תיקנו חכמים שיקראו פסוקים מהנביא ונקרא הפטרה, ובטעם התקנה כתב הרב דוד אבודרהם ז"ל (סדר שחרית של שבת, והובא בט"ו ס"ק א') שתיקנו זאת רבותינו בשעה שגזרו עליהם שלא לקרוא בתורה, ובכדי שלא תשתכח התורה קראו מהנביא ענין הדומה לפרשה, ותיקנו כ"א פסוקים כנגד שבעה עולים שכל אחד מחויב לקרוא לפחות ג' פסוקים, ואם נשלם הענין בפחות מכ"א פסוקים אינו צריך לקרוא יותר. ובספר התשבי (ערך פטור) כתב: שאנטיכוס הוא שגזר שלא יקראו בתורה, ובזמנו תיקנו תקנה זו, ואף כשהגזירה בטלה לא התבטלה התקנה. ע"ש. [ובהגהות נפש חיה (סי' רפ"ה, להרב ראובן מרגליות זצ"ל) כתב שתיקנו זאת להוציא מליבם של הצדוקים שאומרים נביאים וכתובים אינן בכלל התורה (כמובא בתחומא ראה א'), לזאת חלקו חשיבות לנביאים וכתובים להפטיר בהם. ע"כ. ולדבריו חכמים השוו זאת לתורה ולכן תיקנו קריאה כנגד שבעה עולים].

צו. עוד כתב האבודרהם (שם) שלפי המבואר בטעם תקנת ההפטרה לכן קראו לזה הפטרה, שבקריאה זו נפטרו מלקרוא בתורה. ובשם רבנו תם כתב שמעת שנפתח ספר תורה אסור לדבר אפילו בדבר הלכה, ולאחר קריאת התורה הותרו לפתוח ולדבר, והוא מלשון יפטירו בשפה, ומלשון פטר רחם, פתוח. [ועיין עוד מזה לקמן]. ויש אומרים שהוא מלשון אין מפטירין לאחר הפסח, לשון סלוק מן הדבר, כלומר אחר שקראו ההפטרה נסתלקו מתפלת יוצר ומתחילין בתפלת מוסף. ע"כ דברי האבודרהם. ובפירוש הרוקח לתפלה (ברכות ההפטרה עמ' תקנ"ו) כתב: שקורא הפטרה לשון הפרשה, שפורש מתורה וקורא ספר הנביא. [ובספר אמת ליעקב (דף עד ע"ב) בטעמו השני הביא שנקרא הפטרה מפני שנפטרו מידי חיובם, ובפשטות היינו מפני שהוא גמר קריאת התורה וחיובה, ע"ש. ולפי האמור בהלכה הבאה שקריאת ההפטרה מוציאה את נפש הנפטר מגיהנם, אפשר ליתן טעם נוסף לכך שנקראת הפטרה שפוטרת את הנפטר מעונש גיהנם].

צה. בזוהר הקדוש (זוהר חדש דף מט ע"ב, סוף פרשת אחרי) מובא מעשה בחכם שראה למת אחד שנושא על עצמו קוצים ולאחר מכן מדליקם ונשרף עמהם, ג' פעמים בכל יום, ושאל החכם למת מהיכן הוא, והלך למקומו ומצא את בנו והכניסו ללמוד תורה, ואמר המת לחכם שבשעה שאמר בנו הפטרה בבית הכנסת הוציאו אותו מן הדין, [והביא אותו מעשה בבי"י (ס"ו ס"ע"ו) בשם הכלבו וכתב שהוא מהזוהר, וכן הובא בכמה מדרשים (כאשר ציין ידדי המא"ר בספר לדוד אמת עמ' קפ"ו הערה ד)]. ומכאן למדנו שקריאת ההפטרה מעלתה גבוהה מאוד ויש בכוחה להוציא את נפש הנפטר מגיהנם, ואשר על כן נהגו להפטיר בנביא כל י"ב חודש על פטירת אב ואם (בי"י שם בשם הכלבו, וד"מ אות ח' בשם הריב"ש סי' קט"ו), ומזה נתפשט המנהג שבהגיע פטירת אב או אם בכל שנה, הבן מפטיר בשבת הקודם. (לדוד אמת סי' י"ח מחודש ב'). ודע שמנהג קהילות רבות ללמד לנער הבר מצוה את המפטיר

